

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

**Розповсюджується
безкоштовно**

ЦІКАВИЙ ДОСВІД РОБОТИ ГУЦУЛЬСЬКИХ НПП

Федір ГАМОР, професор, член науково-технічних рад Карпатського національного природного парку та НПП «Гуцульщина».

даних з рідкісних та інвазійних видів флори й фауни, екологічної з'єднаності екосистем, соціально-економічного стану територій тощо. Для нашої установи найважливішим був шостий робочий пакет, який об'єднував сусідні пілотні природоохоронні території, розташовані по обидва боки державних кордонів. Пілотною територією – партнером для Карпатського біосферного заповідника виступав природний парк «Гори Мараморощини», розташований на сусідній території Румунії. Перед нашими установами ставилося

завдання поглибити міжнародну співпрацю і перейти до практичної фази створення транскордонного біосферного резервату в Мармароських горах. Результати нашої спільної діяльності в рамках проекту Біорегіо-Карпати, а саме завершення підготовки номінаційної форми на отримання румунським партнером статусу біосферного резервату, вселяють оптимізм щодо якнайшвидшого досягнення зазначеної в проєкті мети. Важливо зауважити, що фахівці від України і, зокрема, з Карпатського біосферного заповідника, брали якнайактивнішу участь і в роботі інших робочих груп.

 на стор. 2

НА ЧАСІ – НОВІ ЗАВДАННЯ

розташованих в зоні «Букових пралісів Карпат (Словаччина, Україна) та давніх букових лісів Німеччини». Адже вони входять до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. А найбільша їх кількість знаходиться у Карпатському біосферному заповіднику. Виходячи із вимог часу, до положення про КБЗ, яке зараз діє, внесено зміни, що стосуються налагодження всесторонньої співпраці з органами місцевої влади та населенням. Саме

на реалізацію цих змін у Тячівському та Рахівському районах створено координаційні ради, куди ввійшли перші керівники цих районів, заповідника і територіальних громад із зони діяльності установи. Підписано меморандуми про їх взаємодію. Як колективний орган вирішення питань роботи КБЗ та згаданої співпраці, при заповіднику діє науково-технічна рада. Свою господарську діяльність, особливо в лісі, заповідник будує на наукових засадах. Наприклад, в обмежених обсягах здійснюється заготівля деревини, що не суперечить основній меті створення установи. Для цього існують чітко відпрацьовані дозвільна система і порядок. Дуже багато залежить від

 на стор. 2

ПІДСУМКИ ПІДБИЛИ У ... РУМУНІЇ

на 1-йстор.

З 11 по 13 червня ц.р. у м. Пояна Брашов (Румунія) відбулася підсумкова конференція згаданого проекту. У її роботі взяли участь понад 100 представників урядових структур, установ-партнерів проекту з України, Румунії, Угорщини, Австрії, Італії, Словаччини, Чеської Республіки, Польщі, Сербії та ін. Була тут і делегація Карпатського біосферного заповідника у складі начальника відділу НДР та сталого

розвитку Юрія Беркели й автора цих рядків. На конференції презентовано та обговорено основні результати проекту за усіма робочими пакетами, а також представлено підсумкову публікацію. Велика увага була приділена й перспективам продовження співпраці в рамках сформованого консорціуму, зокрема використовуючи механізми програми «Південно-Східна Європа», а також інших проектів, як ось Green Mountain, проект UNDP-GEF

«Покращення фінансової сталості Карпатської системи природоохоронних територій» тощо. Під час конференції проведено 4 семінари-тренінги щодо різних напрямків діяльності у рамках проекту. Логічним її завершенням стали дивовижні екскурсії територією національного парку «П'ятра Краулуй» – лідера-партнера проекту Біорегіо-Карпати. **Василь ПОКИНЬЧЕРЕДА**, координатор проекту Біорегіо-Карпати в Україні.

НА ЧАСІ – НОВІ ЗАВДАННЯ

на 1-йстор.

ситуацій, а також обставин, в яких опиняємось. Зокрема, минулого року, як і в деякі інші попередні періоди, довелося збільшувати обсяги заготівлі деревини у місцях, де ліс був уражений хворобами та шкідниками. До цього також призвели техногенні ситуації, які склалися навколо доріг і шляхів. Подібні втручання у природу обумовлюються виключно із необхідності створення умов для розвитку традиційного господарювання людей на землі. У 2013 році населенню було виділено майже 6 тисяч кубометрів дров. Майже такі обсяги заготівлі і реалізації деревини будуть і в нинішньому році. Усіляко сприяємо територіальним громадам у розвитку полонинських господарств. На 32 полонинах, які розташовані на угіддях заповідника (4205 га), щорічно літують більше 600 голів ВРХ, понад 5 тисяч овець, багато коней. Потреби полонинників у дровах і діловій деревині задовольняються за їх вимогами. На площі 169,8 га працівниками КБЗ та мешканцями проводиться сінокосіння. Лімітами, встановленими органами місцевої влади для заповідника на 2013 рік, було визначено збори грибів, дикоростучих плодів та ягід на площі понад 2 тисячі гектарів. Суттєво не змінилися вони і на нинішній рік. Освоєння цих лімітів залежить від спроможності організованих заготівель згаданих дарів лісу. Принай-

мні, ніяких бар'єрів у цьому з боку заповідника не існує. За установою рахуються сотні лісових доріг, які потрібно підтримувати хоча б у мінімальному експлуатаційному стані. Бо частина із них пролягає до туристично-рекреаційних об'єктів та має, крім господарського, природоохоронно-протипожежне призначення, використовується й населенням. На жаль, особливими досягненнями у цій справі похвалитися не можемо, бо коштів на цільове призначення останні роки виділяється мізерна кількість. Та й засобів, які маємо на озброєнні, не так вже й багато. Що чекати від співпраці заповідника і територіальних громад далі? Дуже великі сподівання покладаємо на реалізацію з боку держави і місцевих органів влади заходів стосовно розвитку територій населених пунктів, що знаходяться в зоні діяльності заповідника, зокрема букових пралісів. Існують деякі перепони у лімітуванні виділення паливних дров для населення, яке здійснюється на державному рівні. Проблему можна вирішити активно запроваджуючи альтернативні джерела енергії – сонячну, енергію води, вітру тощо. Набагато більшими можливостями володіємо для рекреаційно-туристичного розвитку в наших горах, в тому числі й на заповідних територіях. Йдеться про створення на базі деяких полонин пока-

зових селянських господарств. Таке, наприклад, колись було на Рогнесці та Менчелі-Квасівському. Доречно попрацювати над відновленням колись існуючої гаті в урочищі Усть-Говерла, створенням на її базі музею лісосплаву. А ще для розвитку населених пунктів зони діяльності КБЗ потрібні капітальні автодороги, мережі заготівельних і малих переробних підприємств тощо. Зрозуміло, що без належної державної допомоги, участі влади, інвесторів тут не обійтись. І заповідник має за завдання брати у цьому активну участь. **Дмитро БРЕХЛІЧУК**, начальник відділу збереження, відтворення та використання природних ресурсів КБЗ.

ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ

На початку червня, на центральній садибі Карпатського біосферного заповідника проведено День лісу. Це перший тематичний захід, який організовується природоохоронною установою в рамках відзначення Всесвітнього дня охорони навколишнього природного середовища (5 червня) та шкільних практик. Загалом, низка заходів проводилася впродовж майже двох тижнів. Їх метою було підвищення рівня екологічних знань учнів. Так, наукові співробітники лісознавчої лабораторії за допомогою медіа-презентації розповіли школярам про ліси та праліси Карпатського біосферного заповідника, ознайомили їх із методами своєї роботи. Після теоретичної частини заняття показали дітям пробну площу. Особливий інтерес викликало у них практичне заняття – за допомогою мірної вилки вони вимірювали товщину та висоту стовбура дерев.

ДЕНЬ ПТАХІВ У КБЗ

На базі Карпатського біосферного заповідника було проведено «День птахів». Це другий тематичний захід у програмі спільних занять, що проводяться освітянами та природоохоронцями Рахівщини на відзначення Всесвітнього дня довкілля (5 червня). Учасниками заходу стали школярі трьох загальноосвітніх закладів м. Рахова, Лазещинської ЗОШ та вихованці оздоровчого табору у с. Білін. У програмі Дня птахів була цікаво ілюстрована розповідь наукового працівника зоологічної лабораторії Богдана Годованця. За допомогою медіа-презентації він розповів школярам про авіафауну Українських Карпат, а також навів цікаві факти із життя пернатих: різноманіття забарвлення і способу життя, розмноження і гніздування, і, навіть..., розмаїття хвостів! Цікава лекція викликала у малечі безліч запитань, які вони напередбачили поспішали задавати орнітологу. Практична частина заняття включала екскурсію у природу та огляд гнізд птахів на території дендропарку та адміністративних будівель заповідника.

ВІДЗНАЧИЛИСЯ АКТИВНІСТЮ

5 червня ц.р. на центральній садибі КБЗ проведено День флори. Наукові співробітники ботанічної лабораторії установи розповіли учням про рослинний світ Українських Карпат, провели екскурсію дендропарком та колекційною ділянкою. Діти дізналися про хвойні кипарисовики і туї, батьківщиною яких є Північна Америка; про платан з могутньою кроною та корою, що відшаровується великими нерівними клапками; про тис ягідний, який живе кілька тисяч років і має дуже міцну, хоч і отруйну, деревину. Та найбільш вражаючим було для них знаомство з гуцульським символом кохання – едельвейсом. У природі він зростає на недоступних скельних виступах високогір'я, а в заповіднику вирощується в дослідному розсаднику. Також, вже традиційно, у Всесвітній день захисту навколишнього природного середовища у всіх еколого-освітніх центрах заповідника проводиться день відкритих дверей. Ключову роль тут відведено Музеєві екології гір та історії природокористування в Українських Карпатах. Щороку у цей день на екскурсіях тут бувають учні шкіл Рахівщини. Для цього працівники заповідника та шкільні педагоги проводять спеціальні підготовчі курси. Нинішнього року юними екскурсводами у Музеї були учні 9-11 класів ЗОШ №3 м. Рахова, а учасниками заходів стали до 100 школярів. **(За повідомленнями відділу пропаганди та екоосвіти заповідника).**

НАУКОВИЙ СЕМІНАР З ПРОБЛЕМ ЯЛИНОВИХ МОНОКУЛЬТУР ПРОВЕДЕНО У ЛЬВОВІ

У рамках Всеукраїнського фестивалю наук на базі Інституту екології Карпат Національної Академії наук України (м. Львів), у середині травня відбувся науковий семінар «Ялинові монокультури в Українських Карпатах: проблеми та очікування».

У роботі семінару взяли участь і з доповідями та повідомленнями виступили вчені та практики багатьох науководослідних установ, вищих навчальних закладів, установ ПЗФ та лісгосподарських управлінь регіону. Семінар розпочався з виступу відомого вченого-лісівника, академіка НАН України Михайла Голубця. Він окреслив загальний стан ялинових лісових насаджень в Українських Карпатах та завдання на найближчу перспективу щодо вирішення проблем їх всихання.

Участь у роботі семінару взяли також науковці Карпатського біосферного заповідника. Зокрема, автор цієї публі-

кації виступив з доповіддю про «Сучасний стан та поширення природних і похідних лісів на території КБЗ», а науковий співробітник Руслан Глеб у виступі висловив своє бачення негативних факторів, які призводять до деградації штучних та природних ялинових лісів. Хороше враження справило також повідомлення старшого наукового співробітника КБЗ Мирослава Кабала на тему: «Рубки перетворення як засіб перетворення штучних ялинових монокультур у наближені до природних деревостанів».

Із почутого і проілюстрованого можна констатувати, що інтенсивні процеси всихання

ялиників в Українських Карпатах відмічаються упродовж останніх десятиріч і, особливо, – в монодомінантних похідних ялинових деревостанах. При цьому погіршення стану ялинових лісів супроводжується значною трансформацією багатьох складових біоценозів, зниженням їх продуктивності та стійкості. Небезпечним став розвиток патологічних процесів у насадженнях ялини європейської, зокрема прикорене поширення збудників корневих хвороб (кореневої губки, опенька та ін.). У цьому учасники семінару одностайно прийшли до єдиної думки, що всихання вторинних ялинових лісів в Українських Карпатах набуло масштабу екологічної катастрофи.

У прийнятій ухвалі наукового семінару до верес-

ня ц.р. вирішено розробити цільову комплексну програму на 2015-2020 рр. «Ліквідація наслідків та попередження всихання ялинових лісів Українських Карпат» та подати її на розгляд і затвердження Кабінету Міністрів України. До складання цієї програми залучений і Карпатський біосферний заповідник.

На ближчу перспективу в нашій установі доцільно налагодити поглиблені дослідження причин всихання як похідних, так і природних ялинових лісів та розширити перелік профілактичних санітарно-оздоровчих заходів у пошкоджених лісах.

Дмитро СУХАРЮК,
завідувач лабораторії лісознавства КБЗ.

37-Й ТОМ ЛІТОПІСУ ПРИРОДИ КБЗ ПОБАЧИВ СВІТ

Карпатський біосферний заповідник випустив у світ черговий, 37-й, том Літопису природи. Відповідно до статті 43 Закону України про природно-заповідний фонд (ПЗФ), видання є основною формою узагальнення результатів наукових досліджень та спостережень за станом і змінами природних комплексів, виконаних на його території. Ці матеріали використовуються для оцінки стану навколишнього природного середовища, розроблення заходів щодо охорони та ефективного використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки.

Новий том Літопису природи за 2013 рік є фундаментальною науковою працею, яка випущена на паперових та електронних носіях, загальним обсягом 542 сторінки. Складається з 11 розділів, 99 підрозділів та 8 додатків. Містить детальну інформацію про територіальну структуру та функціональне зонування біосферного заповідника, ґрунтовні описи наукових полігонів та стану абіотичного середовища. Подаються основні результати спостережень за хімічним складом атмосферних опадів та снігового покриву у високогір'ї Карпат, рівнем ґрунтових вод у Долині нарцисів, станом природних стихійних явищ тощо.

Значна кількість наукової інформації присвячена вивченню ходу природних процесів та взаємозв'язків в екосистемах біосферного заповідника, аналізу стану рослинного та тваринного світу, впливу антропогенних факторів на природні процеси, участі Карпатського біосферного заповідника у виконанні чинних для України міжнародних конвенцій. В ній характеризуються особливості використання природних ресурсів, еколого-освітня та рекреаційно-туристична діяльність, робота науково-технічної та координаційної рад тощо.

У документі надто багато цікавої статистичної інформації. Так, за результатами дендрохронологічного аналізу, проведеного Швейцарським WSL в Угольсько-Широколузанському буковому пралісі, виявлено дерева бука віком понад 550 років, що є рекордом для цього виду в Європі. У межах біосферного заповідника охороняється 24.3 % від всіх видів рослин та 21.2 % видів тварин, які занесені до Червоної книги України. Тут оберігається по-

над тридцять відсотків всього поголів'я оленя благородного, зафіксованого на Закарпатті, та близько 10 відсотків особин бурого карпатського ведмеда, який зустрічається в Українських Карпатах. Важливими є результати аналізу впливу кліматичних змін на характер динаміки природних процесів, зокрема на санітарний стан лісів. Виявляється, що у хвойних насадженнях біосферного заповідника, у яких тривалий час не ведеться господарська діяльність, виявлено лише незначні осередки заселення короїда-друкаря (всього 76 гектарів невеликих куртин), який в останні роки представляє велику загрозу для смеречників в інших частинах Українських Карпат.

У Літописі природи поміщено перелік 58 наукових публікацій (в т.ч. 3 монографії), підготовлених у минулому році науковцями біосферного заповідника у фахових та зарубіжних виданнях, 85 статей та 25 телесюжетів, що розміщені в засобах масової інформації, матеріали двох, проведених в біосферному заповіднику, міжнародних наукових конференцій та результати участі в

багатьох міжнародних проєктах. Подано підготовлені нами доручення Президента України з питань збереження букових пралісів та сталого розвитку і благоустрою гірських населених пунктів, що розташовані в зоні української частини українсько-словацько-німецького об'єкту «Букові праліси Карпат

та давні букові ліси Німеччини», а також пропозиції до плану заходів Кабінету Міністрів України щодо виконання завдань із збереження букових пралісів та сталого розвитку регіону їх розташування. На сторінках Літопису опубліковано пропозиції щодо вдосконалення природоохоронного законодавства, які подані нами до Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, серію розроблених науковими лабораторіями планів дій із збереження рідкісних видів рослин і тварин, їх угруповань тощо.

Примірники Літопису природи Карпатського біосферного заповідника зберігаються у Міністерстві екології та природних ресурсів України і в його бібліотеці. Вони доступні для науковців, студентів, всіх зацікавлених у збереженні та раціональному використанні природних ресурсів Карпат.

Нагадаю, що науково-дослідна робота на територіях установ природно-заповідного фонду України (стаття 41 Закону України про природно-заповідний фонд) проводиться з метою вивчення природних

процесів, забезпечення постійного спостереження за їх змінами, екологічного прогнозування, розробки наукових основ охорони, відтворення і використання природних ресурсів та особливо цінних об'єктів. А основні напрямки наукових досліджень біосферного заповідника та інших об'єктів ПЗФ визначаються з урахуванням програм і планів науково-дослідних робіт, які затверджуються Національною академією наук України та центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Програма Літопису природи затверджена в такий спосіб і є головною науковою темою біосферного заповідника, яка зареєстрована в Українському інституті науково-технічної та економічної інформації (UKRINETI).

Для ведення наукових досліджень у складі Карпатського біосферного заповідника створено відповідні наукові підрозділи. До збору та обробки наукової інформації залучено відділ науково-дослідної роботи та сталого розвитку, лабораторії (лісознавства, екологічного моніторингу, ботанічна і зоологічна) та одинадцять природоохоронних науководослідних відділень. Створено також систему постійних пробних площ, моніторингових ділянок, гідро- та метеопостів, фенологічних пунктів, трансект тощо. Наукові дослідження на умовах науково-технічних угод проводять у нас численні вітчизняні та зарубіжні науководослідні інституції, зокрема Швейцарський федеральний інститут лісових, снігових та ландшафтних досліджень (WSL), німецький Університет сталого розвитку (м. Еберсвальде), Інститут екології Карпат НАН України, Національний лісотехнічний університет, Український науково-дослідний інститут гірського лісівництва ім. П.С. Пастернака, Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України та інші. Результати їхніх досліджень обов'язково включаються до Літопису природи.

Федір ГАМОР.

ПРО НАС ПОВІДОМЛЯЮТЬ ПРАКТИКУВАЛИСЯ ІНОЗЕМНІ СТУДЕНТИ

Нещодавно, в черговий раз, на базі Карпатського біосферного заповідника, під керівництвом професорів П'єра Ібіша та Петера Гобсона, проходила навчальна практика студентів німецького Університету сталого розвитку (м. Еберсвальде) та Університетського коледжу із міста Рітл (Великобританія). До речі, у складі цього річної групи студентів та професорів (39 чоловік) були представники не тільки цих двох країн, але й США, Норвегії, Нігерії, Судану, Тайваня та Фінляндії. Програма ж проходження практики передбачала, крім екскурсій, ще й поглиблені студентські дослідження проблем збереження природних цінностей та сталого розвитку регіону розташування Карпатського біосферного заповідника.

У польових умовах студенти закладали пробні площі, збирали інформацію про місцеве біорізноманіття, стан старовікових лісів та загальному про екологічну ситуацію в цьому регіоні. Увага зосереджувалась також і на вивченні екологічної та соціально-економічної ситуації в селі Кваси, яке розташоване в зоні діяльності біосферного заповідника. Гостей, зокрема, цікавили питання туристично-рекреаційного розвитку та зайнятості населення. З цією метою вони відвідали Драгобрат, Буковель, санаторій «Гірська Тиса», інші об'єкти туристичної інфраструктури, спілкувалися з активістами територіальних громад тощо. Крім того, вивчали досвід роботи адміністрації КБЗ та його відділення у Кевелевому. В результаті проведених опитувань виявлено позитивне ставлення місцевого населення до діяльності установи.

Підсумки студентських досліджень та їхні враження обговорено на семінарі й на вечорі інтернаціональної дружби за участі сільського активу, науковців біосферного заповідника та квасівського гуцульського самодіяльного ансамблю народних інструментів.

Але з цього студентської практики в біосферному заповіднику тільки почалися. Незабаром сюди прибудуть практиканти з українських навчальних закладів, зокрема Національного університету «Києво-Могилянська академія», Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка, Харківського та Ужгородського національних університетів, учасники Всеукраїнського екологічного табору «Ойкос» тощо.

(За матеріалами веб-сайту Мінприроди України).

Вітаємо з ювілейними роковинами від днів народження!!!

Ювілейні роковини від днів народження святкувати і урочисто відзначатимуть працівники Карпатського біосферного заповідника

У липні ц.р.:

Егрі Василь Гаврилович, слюсар-сантехнік господарського відділу (2-го, 50 років);

Бендик Іван Дейнешович, штукатур ремонтно-будівельної ділянки (14-го, 50 р.).

У серпні:

Попович Юрій Юрійович, сторож природоохоронного науково-дослідного відділення «Долина нарцисів» (8-го, 50 р.);

Понцір Михайло Михайлович, провідний фахівець відділу пропаганди та екоосвіти (26-го, 65 р.).

*Ваш ювілей - не тільки ваше свято,
Радіють ваші рідні й друзі теж.
Хай Бог пошле іще років багато,
Здоров'я, щастя, радості без меж!
Нехай добром наповнюється хата,
Достатком, щирістю і сонячним теплом.
Хай буде вірних друзів в ній багато,
Прихильна доля огорта крилом.
А весни будуть світлі, легкокрилі,
Не буде втоми лагідним рукам.
Нехай здійсниться те, що не збулося
І добре серце не підкориться рокам.*

Дирекція, профспілковий комітет заповідника.

ЕКОЛОГІЧНИЙ КАЛЕНДАР 2014 р.

7 липня – день працівника природно-заповідної справи

Враховуючи вагомий внесок працівників природно-заповідної сфери у збереження та відновлення біологічного і ландшафтного різноманіття, розвиток територій та об'єктів природно-заповідного фонду України, Президент України своїм Указом від 18 серпня 2009 № 629/2009 заснував День працівника природно-заповідної справи 7 липня. Перед людською спільнотою сьогодні особливо гостро постало питання відновлення природних ресурсів, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття. Однією із спроб покращення ситуації є створення заповідних територій різних категорій. Нині об'єкти природно-заповідного фонду мають не тільки природоохоронне, а й важливе наукове, естетичне, рекреаційне та оздоровче значення.

11 липня – Всесвітній день народонаселення

У 1989 р. Рада керуючих Програми розвитку ООН (ПРООН) рекомендувала відзначати 11 липня як Всесвітній день народонаселення (рішення ПРООН 89/46). Ведучи відлік від 11 липня 1987 р., коли чисельність населення світу перетнула позначку 5 мільярдів

мешканців, цей День має на меті загострити увагу на невідкладності та важливості питань, пов'язаних з народонаселенням, зокрема, в контексті планів і програм загального розвитку та необхідності пошуків розв'язання цих проблем.

6 серпня – День дій за заборону ядерної зброї

У цей день 6 серпня 1945 р. американська авіація піддала атомному бомбардуванню японське місто Хіросіма. Вперше в історії ядерна зброя була застосована проти людей і продемонструвала свою жакливу силу. Колосальних збитків було завдано довіллю і здоров'ю громадян. Наслідки бомбардувань відчутні й сьогодні. Ядерна зброя вважається найбільш небезпечною з усіх видів зброї. Крім прямого ураження ударною хвилею, світловим випромінюванням та проникаючою радіацією, величезні території на багато років забруднюються радіонуклідами і стають непридатними для нормальної життєдіяльності людини. На сьогоднішній день більшість країн припинили здійснювати ядерні вибухи, проте лабораторні випробовування тривають і надалі.

Далі буде ...

(За матеріалами Інтернет-видань).

Колектив працівників Карпатського біосферного заповідника щиро співчуває завідувачу лісознавчої лабораторії установи Дмитру Дмитровичу Сухарюку з приводу непоправної втрати – смерті **брата Михайла**.

● ЗАПОВІДНИМИ МІСЦЯМИ КБЗ

У ВИСОКОГІР'І СВИДІВЦЯ

Нарцис вузьколистий – це рідкісний високогірний вид, що поширений у межах гірських масивів Європи – в Альпах, Балканах і Карпатах. Занесений до Червоної книги України, а рослинні угруповання з участю цього виду – до Зеленої книги України. На території Карпатського біосферного заповідника охороняються рівнинні популяції на висоті 180 м н.р.м. у Долині нарцисів і високогірні популяції – на гірських масивах Свидівця і Мармарошу в межах висот 1200-1700 м н.р.м. Ще донедавна цей вид займав значні площі на Закарпатті, проте внаслідок інтенсивної господарської діяльності людини ареал його поширення різко скоротився.

Для дослідження високогірних популяцій нарцису вузьколистого 21 травня ц.р. група науковців заповідника у складі шести чоловік здійснила експедицію до Свидовецького масиву. Вихід до місця призначення видався вкрай складним. У попередні роки лісова дорога вздовж потоку Тростянець була зруйнована паводком. Рухалися пішком важкопрохідним скельним берегом гірського потоку. Далі долали не менш складний відрізок крутосхильної дороги через бу-

кові праліси, що було надзвичайно виснажливо. Через три години ми все-таки вийшли на полонину Шеса, а далі хребтом добралися до полонин Кирчея і Вурда. Чудові гірські краєвиди високогір'я як завжди вражали своєю величчю. На схилах Кирчеї знайшли білосніжні суцільні килими нарцису. Ніжні, тендітні квіти, на фоні гордих, величних карпатських вершин, п'який аромат нарцису та полонинського різнотрав'я справили незабутні враження. Для нас це було справжньою винагородою після декількох годин важкого підйому.

Після проведених описів місць зростання нарцису вузьколистого, зробили чисельні фото на згадку. Повертаючись додому іншим шляхом, на полонині Шеса натрапили на нові місця зростання нарцису, які раніше в літературі не відмічали. Зворотній маршрут видався не менш складним. Виснажені, але щасливі, закріпивши успішний захід свіжим прохолодним напоєм у селі Кваси, розійшлися домішками.

Олег БОРИК,
провідний інженер
відділу науково-дослідної роботи
та сталого розвитку КБЗ.

Вісник
КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА
РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

Контактні телефони: (03132) 2-21-93, 2-29-14.
Електронна пошта: cbr-rakhiv@ukr.net
<http://cbr.nature.org.ua>
Засновник і видавець:
Карпатський біосферний заповідник.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
вул. Красне Плесо, 77,
а/с 8, м. Рахів, 90600,
Закарпатська обл.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Федір Гамор (шеф-редактор),
Василь Бойчук (редактор),
Василь Покин'єрєда,
Юрій Беркєла,
Дмитро Сухарюк,
Ярослав Довганьч,
Йосип Бундзяк,
Олег Борик (верстка).

Відповідальність за достовірність фактів несе автор.

Газету віддруковано в Ужгородській міській друкарні,
вул. Руська, 13.

Замовлення № _____

Тираж – 1300 примірників.

Газета виходить раз на два місяці.

Свідоцтво про державну реєстрацію Зт № 401 від 25.01.2006 року